

Családi levéltáraink számában ez évnegyed folyamán tényleges gyarapodás nem történt, de gróf Bethlen Gábor a gróf Bethlen család marosvásárhelyi levéltárát felajánlotta a múzeumban elhelyezett családi törzsléváltár kiegészítésére, és a gróf Széchenyi család hitbizományi birtokosai azon örvendetes elhatározásról értesítették a múzeum igazgatóságot, hogy Sopronban őrzött családi levéltárukat a Magyar Nemz. Múzeumban helyezik el örök letéteményként, ez által is szorosabbra öhajtván fűzni a kapcsolatot a grófi család és az intézet között, mely gróf Széchenyi Ferenczben tiszteli alapítóját. Mindkét levéltár átvétele az 1896-ik év elején fog megtörténni.

A lefolyt évnegyedben a kutatók száma 43 volt, ezek 4445 darab iratot használtak.

Miután a levéltári napidíjas helye dr. Dézsi Lajosnak az egyetemi könyvtár tisztjévé történt kinevezése által még ez év augusztus havában üresedésbe jöven, mindeddig nem töltetett be, s a kéziratárral közös szolgáló idejének nagy részét az országos levéltárból átvett kéziratok rendezése vette igénybe, a végzett munka eredménye tekintetében a lefolyt negyedév az előbbieknél jóval mögötte áll. Földolgoztatott 260 db. irat, ezek között a levéltár összes újabb szerzeményei. A levéltár egyes csoportjaiba beosztott 30 középkori és 74 újabbkori irat, 7 levél, 4 czéhirat, összesen 115 darab. Rendezés alatt van a báró Balassa család levéltára. A kamarai iratok, melyek a kéziratárból történt kiválasztásuk óta tér szüke miatt rendezetlenül voltak a levéltár két szekrényébe bezsufolva, a régi kéziratári jelzés szerint állítottak fel, hogy addig is, míg végleges rendezésük ideje elérkezik, használatauk meg legyen könnyítve. Revideálás alá vétettek továbbá a Tugonyi-féle iratok, abból a célból, hogy évszám szerint borítékoztassanak és az egész gyűjteményt fiókokban fel lehessen állítani.

A SZEGEDI SOMOGYI-KÖNYVTÁR 1894/95-BEN.

A szegedi Somogyi-Könyvtár 12-ik, azaz 1894/95. évi állapotáról, Reizner János könyvtári igazgató a következő jelentésben ad számot.

Szegedváros közönsége a főreáliskola épületét a királyi ítélőtábla elhelyezésére felajánlván, egyidejűleg elhatározta, hogy a Somogyi-Könyvtár méltó s állandó elhelyezésére, valamint a felállítandó városi muzeum céljaira 200,000 frt költséggel monumentalis közművelődési palotát emel.

Az épület átengedése és elfogadása iránt a m. kir. igazságügyi miniszteriummal folytatott tárgyalások múlt év május havában befejeztetvén, a város hatóságának gondoskodni kelle a könyvtár ideiglenes elhelyezéséről és felállításáról.

A szeptember haváig mindenesetre befejezendő áttelepítés miatt a könyvtár már június hó 6-án elvonatott a közönség használatából, s foganatosítottak mindazon intézkedések, melyek a könyvtár sértetlen s hiánytalan átszállítását biztosíták.

A kevésbé használt hittudományi, jogtudományi, államtudományi, orvostudományi szak, mintegy 20,000 kötet, továbbá a hírlapok egyrésze, a czímtározatlan állomány, a másodpéldányok, valamint a múzeum tárgyai 116 ládába csomagoltattak s minden láda tartalmáról a számléltár felvétellett.

A hatóság a könyvtár és múzeum elhelyezésére Fodor István ügyvéd úrnak a Fodor- és Kossuth-utczák összeszögellésénél levő házát 1894. évi augusztus havától 3 évi időtartamra bérbe vevén, az áttelepítési munkálatok augusztus 8-án megkezdettek, s a könyvtárnak be nem ládázott, mintegy 40,000 kötetre rúgó állománya nyílt tartányokba szállítottatott át, s a már készen levő ideiglenes állványokon szakok szerint azonnal felállítottatott.

A könyvtárnak, múzeumnak s a köemlékeknek átszállítása szeptember hó 2-ig befejeztetvén, s a 116 ládába csomagolt könyvállomány is szeptember 15-ig felállítottatván, a könyvtár a bizottság határozatából szeptember hó 24-én a közönség használatára bocsátatott.

Az olvasóterem 1894. évi szeptember hó 24-én megnyitvatván, a f. évi június hó 30-ig terjedő 217 látogatási napon összesen 2655 olvasó használta a könyvtárt.

A 2655 olvasóból a délelőtti időszakra 13 esik; a délutáni olvasók közül pedig hétfőn és csütörtökön a 6—7 órai időszakban 162 olvasó használta a könyvtárt.

A 2655 olvasó összesen 2831 munkát használt.

A könyvtár használatának havonkénti eredményét a következő táblázat tünteti fel:

Év és hó	Hány nap volt nyitva	Az olvasók száma				Az olvasók		A használt munkák száma
		dél-előtt	dél-után	összesen	napi átlag	leg-nyobb	leg-kisebb	
						száma		
1894 szeptember	6	4	11	91	15 ¹ / ₆	25	9	93
» október	27	4	36	666	24 ¹⁸ / ₂₇	55	7	699
» november	24	—	17	338	14 ³ / ₂₄	27	7	359
» december	18	2	17	228	12 ¹⁸ / ₁₈	21	4	256
1895 január	24	—	11	243	10 ³ / ₂₄	19	1	271
» február	23	1	20	275	11 ²³ / ₂₃	27	5	290
» márczius	25	1	19	301	12 ¹ / ₂₅	21	4	317
» április	23	—	9	178	7 ¹⁷ / ₂₃	17	3	188
» május	25	—	11	196	7 ²¹ / ₂₅	26	3	208
» június	22	1	11	139	6 ⁷ / ₂₂	14	2	150
Összesen	217	13	162	2655	12 ⁶¹ / ₂₁₇	—	—	2831

A 2655 olvasó közül társadalmi állás és foglalkozás szerint volt: 21 lelkész, használt 37 művet (3 hittudományi, 1 jogtudományi, 1 bölcsészeti, 1 egyetemes irodalomtörténeti, 2 magyar történelmi, 12 magyar irodalomtörténeti, 11 könyvészeti, 1 encyclopaediai művet és 5 vegyes tartalmú folyóiratot); 55 tanár, tanító, használt 92 művet (1 hittudományi, 1 államtudományi, 1 szépművészeti, 5 neveléstudományi, 15 egyetemes történeti, 6 egyetemes földrajzi, 22 magyar történeti, 2 magyar oklevéltani, 5 magyar régészeti, 9 magyar földrajzi, 6 magyar irodalomtörténeti, 12 magyar szépirodalmi, 2 idegen szépirodalmi, 2 encyclopaediai művet s 3 hírlapot); 2250 tanuló, használt 2333 művet (4 hittudományi, 7 jogtudományi, 57 államtudományi, 2 orvostudományi, 30 mennyiségügyi, 214 természettani, 85 természettudományi, 57 mérnök- és építéstudományi, 1 gazdaságtani, 43 bölcsészeti, 37 szépművészeti, 8 neveléstudományi, 108 egyetemes történeti, 1 egyetemes régészeti, 165 egyetemes földrajzi, 67 egyetemes irodalomtörténeti, 177 magyar történelmi, 9 magyar oklevéltani, 1 magyar földrajzi, 304 magyar irodalomtörténeti, 5 classica-filológiai, 11 modern nyelvészeti, 634 magyar szépirodalmi, 58 idegen szépirodalmi, 1 könyvészeti, 151 encyclopaediai, 7 gyűjteményes művet és 14 hírlapot); 4 író, használt 4 művet (1 szépművészeti, 1 magyar irodalomtörténeti művet és 2 hírlapot); 1 művész, használt 3 szépművészeti művet; 9 ügyvéd, használt 11 művet (1 jogtudományi, 7 államtudományi, 1 encyclopaediai művet, s 2 vegyes tartalmú folyóiratot); 21 katona, használt 36 művet (1 mennyiségügyi, 5 egyetemes történelmi, 24 magyar történelmi, 1 magyar oklevéltani, 2 magyar irodalomtörténeti művet, s 3 vegyes tartalmú folyóiratot); 3 törvényhatósági tisztviselő, használt 3 művet (1 hírlapot, 1 egyetemes történelmi, 1 magyar szépirodalmi művet); 38 állami tisztviselő, használt 48 művet (1 jogtudományi, 2 szépművészeti, 1 neveléstudományi, 3 magyar történelmi, 1 magyar oklevéltani, 3 magyar földrajzi, 3 magyar irodalomtörténeti, 22 magyar szépirodalmi, 1 encyclopaediai művet, 1 vegyes tartalmú folyóiratot s 10 hírlapot); 130 pénzügyi, biztosi, közlekedési hivatalnok, használt 138 művet (2 hittudományi, 2 jogtudományi, 5 államtudományi, 1 orvostudományi, 1 mennyiségügyi, 5 természettani, 5 természettudományi, 3 mérnök- és építéstudományi, 3 bölcsészeti, 2 szépművészeti, 7 egyetemes történelmi, 2 egyetemes régészeti, 1 egyetemes irodalomtörténeti, 5 magyar történelmi, 1 magyar oklevéltani, 2 magyar régészeti, 11 magyar irodalomtörténeti, 41 magyar szépirodalmi, 16 idegen szépirodalmi, 6 encyclopaediai művet, 4 vegyes tartalmú folyóiratot, 13 hírlapot); 2 orvos, használt 2 művet (1 orvostudományi, 1 magyar oklevéltani művet); 1 gyógyszerész, használt 1 magyar szépirodalmi művet; 2 birtokos, használt 2 vegyes tartalmú folyó-

iratot; 5 gazdatiszt, használt 5 művet (1 hírlapot, 4 magyar szépirodalmi művet); 1 építész, használt 2 művet (1 hírlapot, 1 magyar oklevéltani művet); 3 kereskedelmi vállalkozó, használt 3 művet (1 szépművészeti, 1 magyar szépirodalmi művet, 1 vegyes tartalmú folyóiratot); 19 kereskedelmi hivatalnok, használt 19 művet (1 építészeti, 1 egyetemes történelmi, 1 magyar történelmi, 15 magyar szépirodalmi, 1 encyclopaediai művet); 12 házbirtokos és magánzó, használt 13 művet (1 hittudományi, 1 magyar irodalomtörténeti, 7 magyar szépirodalmi, 1 idegen szépirodalmi, 1 vegyes tartalmú művet, 2 hírlapot); 78 nő, használt 79 művet (2 hittudományi, 1 természettani, 10 természetrajzi, 1 neveléstudományi, 3 egyetemes irodalomtörténeti, 1 magyar irodalomtörténeti, 41 magyar szépirodalmi, 11 idegen szépirodalmi, 2 encyclopaediai, 1 gyűjteményes művet és 6 vegyes tartalmú folyóiratot).

A gyarapodás, nevezetesen a beszerzés és adományozás a következő eredményű volt:

Az 1894. évre könyvbeszerzésre előirányzott 1000 frt alapnak még meglévő részéből, s a folyó évre felvett beszerzési alap terhére vétetett 57 mű 242 kötetben, továbbá 13 hírlap, 26 folyóirat és 15 füzetes vállalat, összesen 783 frt 89 kr értékben.

Az 1894. és 1895. évekre postaköltségre s apróbb sürgős kiadásokra felvett alap terhére beszereztetett 17 mű 21 kötetben, összesen 35 frt 34 kr értékben.

Az 1894. évre, a múzeum gyarapítására felvett alap terhére vétetett egy díszes hártýára írott Missale, festett initialékkal (1492. évből) 300 frt értékben.

Alapítványi tagilletmény czímén a könyvtár 1894. évi július hó 1-től 1895. évi június hó 30-dikáig 6 művel (6 kötetben) gyarapodott.

Adományokból befolyt 235 kötet, 134 füzet, különböző lapokból 212 szám, 9 apró nyomtatvány, 1 kötet kézirat.

Az adományozók tételénél a jelentés Herman Ottó és Kudelka Gellért uraknak, valamint Réthy Mária úrnőnek tekintélyes számú adományát említi meg. A magyar tudományos akadémia, a magyar földrajzi társulat, a m. kir. földtani intézet, a magyar mérnök-és építész-egylet hivatalos kiadványaikat ezen évben is megküldték.

A beszerzési alap terhére bekötetett 5 mű 16 kötetben, 50 frt értékben.

A könyvtár czímtározott és rendezett állománya a múlt évi június hó végével 24,783 műre terjedett, a mely 51.470 kötetet, illetőleg 47,217 darabot képviselt.

Ezzel szemben az 1895 június hó 30-án megejtett lezárás szerint a könyvtár czímtározott és rendezett állományának szakonkénti mennyisége a következő:

Inc.	132 mű	146 kötet	123 drb.
A. szak	6646 »	12070 »	10666 »
B. »	2082 »	3301 »	3011 »
C. »	685 »	1173 »	1091 »
D. »	1097 »	1744 »	1564 »
E. »	2169 »	3990 »	3749 »
F. »	2239 »	3984 »	3690 »
G. »	5362 »	10782 »	10221 »
H. »	3868 »	8200 »	7185 »
I. »	806 »	6787 »	6593 »
Összesen	25086 mű	52177 kötet	47892 drb.

Ezen mennyiségből a városi beszerzésekből és más adományokból befolyt művek száma 5749, a mely 10,376 kötetet, illetőleg 9685 darabot képvisel.

Az iktatóba 1894-ben 126, 1895-ben pedig június hó 30-dikáig 67 különböző ügyirat érkezett be, a melyek mind elintéztettek.

A hírlaposztálynak, miscellaneáknak, az apró nyomtatványoknak czímtározása és rendezése a folyó s a következő év folyamán teljesítettik.

A PANNONHALMI SZENT-BENEDEK-REND KÖZPONTI KÖNYVTÁRA.

— Válasz a M. Könyv-Szemle 1895. évi folyamában megjelent ismertetésre. —

Tisztelettel alulírott a közelmúlt őszzel tanulmány-uton levén, a folyóiratok közleményeit nem kísérhette figyelemmel. Most azonban, hogy a Könyvszemle 1895. évi utolsó füzetében a tartalomjegyzéket átnéztem, »A pannonhalmi könyvtár« cím alatt egy közleményt látok jelezve. Utána nézek és ott látom a mi könyvtárunkra vonatkozó, könyvatos kimutatásom szíves ismertetését. Ezen figyelemért fogadja a szerkesztő úr lekötelező köszönetemet; de ennek kapcsán nem mulaszthatom el, hogy a cikkely néhány kérdésére az érdeklődő szakembereknek felvilágosítással ne szolgáljak.